

✓

GIMTOJI

✓

ŠALIS

DAYS NATAL

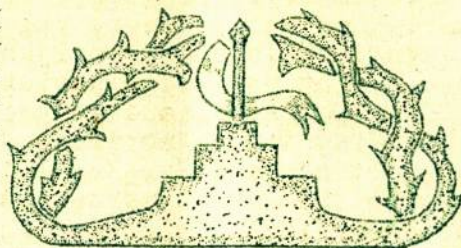
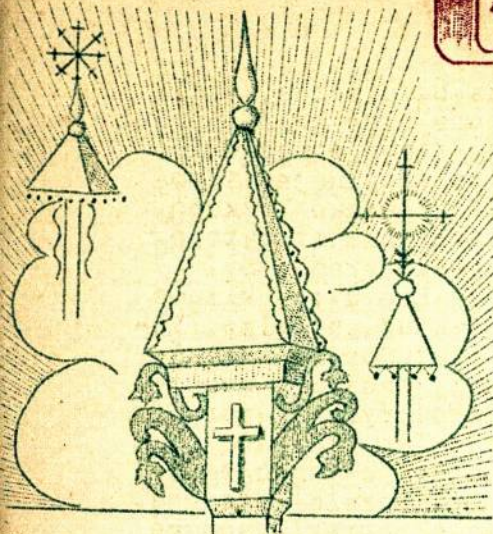
Périodique lithuanien bimensuel

9

Liège

15. 5. 1950

GIMTOJI ŠALIS

IV metai

1950 m. gegužės 15 d.

Nr. 9 (62)

KAUNO ARKIVYSKUPAS METROPOLITAS IR
KITI TREMTYJE ESĄ LIETUVOS VYSKU-
PAI VISAM LIETUVIŲ JAUNIMUI
siunčia sveikinimą ir ganytojinį laiminimą

MYLIMIAUSIEJI !

Lietuvių tauta, ne savo kalte vėlai priėmusi krikščionybę, save Didžiųjų Kunigaikščių - Jogailos ir Vytauto Didžiojo - žodžiu ir pavyzdžiu skatinama tapo katalikiška. Kartą pažinusi Evangelijos šviesą, mūsų tauta visa siela ir visiems laikams pasidavė Kristui Viešpačiui. Net labai stiprios pagundos iš protestantizmo ir rusiškos stačiatikybės pusės, ne kartą net persekiojimai, nei vieno-kito, kad ir kilmingo lietuvio atkritimas nuo katalikų tikėjimo, tautos daugiau nepaveikė ir nepajėgė jos atitraukti nuo Katalikų Eklezijos. Ilgai trukę sunkūs karų ir 120 metų Rusijos carų vergijos laikai neleido tautai tinkamai įvertinti atskirų mūsų tautos sūnų, Lenkijos Karaliaus ir Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Kazimiero ir Austrijos Kunigaikštės Elžbietos sūnus - Kazimieras Jogailaitis savo asmens krikščionišku tobulumu iškilo taip aukštai, kad jam priklauso vieta tarp pačių gražiausių Katalikų Eklezijos šventųjų.

Savo šventąjį Karalaitį jau seniai ir giliai pamilo, jį garbino, jo šaukėsi kaip savo Danguje esančio Gelbėtojo visose sunkiose valandose. Tautos meilę savo Šventajam liudija Vilniaus mieste jo garbei pastatyta graži šventovė ir pušni koplyčia Vilniaus Katedroje, kur ilsisi Šventojo kaulai. Šventojo Kazimiero šventumo garsas ir jo garbinimas pasklido ir toli už Lietuvos. Jau senais laikais Neapolio mieste Italijoje buvo susikurusi kilmingųjų jaunuolių sodalicija, kuri savo Globėju buvo

pasirinkusi Šv. Kazimierą. Sodalicijos centras buvo senas, vadinamas "Didesnysis" Šv. Jurgio dievnamis, kuriame buvo graži, erdvi koplyčia, dedikuota Šv. Kazimiero garbei. Joje stovėjo nedidelė medinė paausiuota Šv. Kazimiero statula, kurios krūtinėje tilpo Šventojo relikvija - piršto narelis - gauta iš Vilniaus Vyskupo Jurgio Tiškevičiaus. Paskutiniojo Bavarijos karaliaus statytoje pilyje audiencijų sale ir koplyčią taip pat puošia gražus Šv. Kazimiero paveikslai. Kada Rusijos carų valdžia Lietuvoje kliudė Šventojo garbę, visai iškreipdami istorijos faktus, niekino lietuvių akyse Šventojo protėvius - Didžiuosius Lietuvos Kunigaikščius, tai Lietuvos katalikiškos liaudies vaikai, atsidurę svetimuose kraštuose, ypač Vidurinėje Amerikoje, labai ryškiai parodė, kaip lietuvis visur vertina savo Šv. Karalaitį. Ten atsirado ne tik dievnamiai jo garbei, jo vardu parapijos, bet jo vardu ten susikūrė ir vienuolija ir įvairios draugijos bei mokslo įstaigos.

Dievo Apvaizdos sutvarkymu Lietuvai atgavus nepriklausomybę ir laisvę buvo jaučiama tautoje noro ir pasiryžimo kuriuo nors ypatingu įvykdytu sumanymu pagerbti savo Šv. Karalaitį, kuris jau ilgus amžius buvo lyg tikrasis vadas visų kovojančių už Dievą ir Tėvynę. To noro ir ryžtingumo daugiausia rodė laisvos Lietuvos jaunimas. Tėvynę ištikusi neapsakoma nelaimė sukliudė sumanymų vykdymą, bet patį reikalą padarė dar aktualesnį ir pagyvino pasiryžimus.

Lietuvos Vyskupai, matydami visai tautai, o ypatingai jaunimui gresiančius pavojus, norėdami pagyventi lietuvių pasitikėjimą savo Šv. Globėju ir duoti jaunimui krikščioniško gyvenimo vadą klaidų pilname pasaulyje, ryžosi prašyti Šventąjį Tėvą Pijų XII, kad jis savo apaštaline galia teiktųsi paskirti Šv. Kazimierą viso Lietuvių Jaunimo Ypatingu Globėju pas Dievą. Gavus tokią žygį Šventojo Tėvo pritara buvo kreiptasi į lietuvius, kuriuos aplinkybės leido pasiekti, kviečiant juos prisidėti prie Vyskupų prašymu. Daug lietuvių Katalikų - subrendusių ir jaunimo parašų buvo atsiųsta Vyskupams, kurie kartu su prašymu buvo įteikti Šventajam Tėvui. Į tą Vyskupų ir tikinčiųjų prašymą Šventasis Tėvas atsakė čia skelbiamu raštu - Breve.

Mes Lietuvos Vyskupai, pranešdami Jums šią Šventojo Tėvo malonę, pareikštą mūsų tautai ir ypač Jums, Lietuviškas Jaunime, turime vilties, kad Jūs ypatingu būdu teiksite garbę ir dėkosite Visatos Viešpačiui, kuris Lietuvai ir visiems lietuviams yra davęs taip garbingą šventą Globėją, kurio užtarimu Jis jau seniai padėjo Lietuvių tautai, padės jai šiais sunkiais laikais ir ateityje.

Mes tikimės, kad Jūs, nors išblaškyti visame pasaulyje, kuris šiandien taip apsikrėtęs stambelėdiškais nedorais papročiais ir visokiomis klaidomis, mokėsite parodyti dėkingumą ypatingam Jūsų Šv. Globėjui jį garbindami ir sekdami jo ištikimybę Dievo įsakymams, Evangeliniam tobulumui, meilę Švenčiausiajai Marijai, uolumą ginti Katalikų Eklezijos mokslą ir jos teises, brangindami sielos ir kūno nekaltybę, pasekdami teisingą pasaulio tuštybės supratimą ir kitas jo dorybes, pelniusias jam amžinąją laimę ir dangiškąją garbę. Eidami jo eitu gyvenimo keliu ir Jūs būsite vis vertesni didesnių Dievo malonių, vis gražiau išgarsinsite

Jūsų vardą kaip lietuvių katalikų visur, kur teks jums gyventi visų tarpe, su kuriais teks jums susitikti. Tuo keliu eidami Jūs būsite vis tvirtesnis tautos gyvybės ir tvirtybės pagrindas.

Jūsų broliai kenčią Lietuvą ar esą šiaurės tirono tremtyje ir kalėjimuose negalės kol kas nei šios naujienos išgirsti nei už ją padėkoti Šventajam Tėvui. Mes tikimės, kad Jūs iš visų pasaulio kraštų atsiliepsite ir Jūsų ir anų Jūsų brolių vardu išreikšdami Šventajam Tėvui dėkingumą už parodytą meilę ir užuojautą Lietuvii Jaunimui, ypatingai šiose sunkiose mūsų tautai valandose. Mes tikimės, kad tas dėkingumas bus ne vieno karto, ne laikinis, o amžinai atsimintinas, kol bus gyva Lietuvos tauta.

Nuo dabar Lietuvos Jaunimo tarpe visuose pasaulio kraštuose turi prasidėti ypatingesnis Šventojo Globėjo garbinimas, atsimeinant jį ir kasdieninėje maldoje, įvedant jo garbei atskiras valandas ir dienas. Sekdami seną Lietuvos tautoje savo laiku prigijusią tradiciją, mes randame, kad Lietuvos Jaunimui būtų tinkamiausia švęsti metinę savo Ypatingojo Globėjo šventę Šv. Kazimiero Relikvijų Perkėlimo dieną, kuriai yra paskirtas pirmas sekmadienis po Oktavos Švenčiausios Marijos Dangun Emimo (sekmadienis po 22 rugpjūčio). Ta šventė jau buvo Jums priminta 1946 metais ir daug kur Jūsų ji jau buvo švenčiama. Derėtų, kad jau šiais metais pasiruoštumėte tai šventei visas Lietuvos Jaunimas kartu - pradedant mažiausiais ir baigiant užaugusiais. Amžiumi vyresnieji turite parodyti daugiau iniciatyvos ir uolumo tiek šventę garsinant, tiek ją ruošiant, tiek vadovaujant jaunesniesiems. Prieš šimtus metų už tikėjamą persekioti airiai pakrikę po platų pasaulį, savo tėvynės Airijos Globėjo Šv. Patriko šventę padarė tarsi tautine švente viso angliškai kalbančio pasaulio. Jų pavyzdys tepaskatina Lietuvos Jaunimą Šv. Kazimiero - Ypatingo Lietuvos Jaunimo Globėjo šventę ruošti su visu širdies atsidėjimu, su visu pasiryžimu, kad ji taptų viso bet kur esančio Lietuvos tautos Jaunimo švente.

Visagalis Viešpats Dievas, kurs yra neišsemiamas malonių šaltinis, tebūna gausus ir Jums, Mylimiausias Jaunime, savo malonėmis, tesustiprina Jus šventame tikėjime, Jūsų viltyje į geresnę visos mūsų tautos ir Jūsų ateitį, Jūsų krikščioniškoje doroje, o ypatingai meilėje: meilėje Dievo, meilėje šventos mūsų Motinos Eklezijos, meilėje Švenčiausios Marijos, kurią taip ypatingai garbino Šv. Kazimieras, meilėje visiems mūsų broliams.

Visagaliai Viešpaties Dievo + Tėvo + ir Sūnaus + ir Šventosios Dvasios palaiminimas tenužengia ant Jūsų ir tepasilieka visados.

- + Juozapas Skvireckas
Kauno Arkivyskupas Metropolitas
- + Vincentas Brizgys
Kauno Vyskupas Pagelbininkas
- + Vincentas Padolskis
Vilkaviškio Vyskupas Koadjutorius

Z A M S 1950 metu
Kristaus Prisikėlimo diena

NORIU VESTI, NORIU IŠTEKETI...

Ir kaip nenorėsi, kad pati žmogaus paskirtis ten linksta. Likti senberniu ar senmerge juk niekas nenori. Suprantama, kas renkasi vienuolyną - renkasi visai kitos rūšies gyvenimą, kuris yra Viešpaties tarnyba. Tie žmonės išsiskiria iš visų kitų ir nuveina ypatingo pašaukimo keliu. Visi gi kiti pasilieka kasdienybėje vykdyti natūralinės žmogaus paskirties. Vaikas tampa vyru, o vyras tėvu; mergaitė tampa moterimi, o moteris - motina. Ir niekas negali sukliudyti eiti šiuo paties Kūrėjo nutiestu keliu: joks karalius, joks seimas, joks ministeris, joks įstatymas. Kur žmogus begyventų, ką bedirbtų, - visur jis turi tą teisę.

Visai tad suprantama, kad mūsų tremtiniai nekartą kelia vedybų klausimą. Jie kelia jį ne tik kaip natūralinę žmogaus paskirtį, bet ir kaip tautos išlikimo klausimą. Plačiame pasauly, kur yra išsisklaidę keliasdešimt tūkstančių lietuvių, nelengva yra susirasti. Čia tau ne Biržai ir ne Palanga: čia nesusitiksi su lelijėlėmis ir nepasikalbėsi, čia nepasamdysi piršlio ir nepaprašysi rankos. Pasaulis platus. Nebereikalo Anglijos lietuviai kombinuoja organizuoti net vedybų biurą. Tai vienas būdų susirasti, tai žingsnis priekin. Tačiau susiradimas dar nėra viskas: reikia vienam kitą pažinti ir pamilti. Patirtis rodo, kad vedybų per laikraščius ar laiškus dažnai būna "popierinės": pagyvena žmonės keliolika dienų ir jau po vedybų! Koks nusivylimas ir koks visos ateities apkartinimas! Visa tai rodo, kad vedimas ar ištekėjimas nėra vandens gurkšnio nurijimas, o rimtas gyvenimo posūkis, kuriam reikia pasiruošti. Jeigu jau renkantis draugą yra patariama pirma suvalgyti šimtą šaukštų druskos, tai vedant juo labiau: t. y. nesivadovaut pirmu jausmo antplūdžiu ar ekonominiais išrokavimais. Tik tada, kai matyti, kad dviejų jaunuolių keliai sutampa, kad jų dviejų širdys jaučia abipusį atsidavimą bei pasiryžimą pakelti gyvenimo smūgius, - galima ramia sąžine susirasti.

"Neues Städchen - anderes Mädchen" . - Tai tinka ne tik kariams, bet ir tremtiniais. Besibastydami iš vienos vietovės kiton, jie keičia savo sužadėtines, kaip pirštines. Dažnas yra palikęs jų kiekviename miestely, kur yra gyvenęs. Likusios vargšės jieško jo adresu, klausinėja, o tas jau kitą susiradęs... Ir kiek nusivylimo tenka toms vargšėlėms pakelti! Ypač toms, kurios, kaip sakoma, buvo įsimylėjusios "iki kaklo". Tuo atveju, turėtų save daugiau vertinti tos vargšės, o nepulti kaip musės išrūgosna. Niekas nevertina tokių, kurių, lyg vedybinio pasiutimo pagautos, puola į glėbį pirmam pasitaikiusiam ir sekioja paskum "sužadėtinį", taip kad tas, neturėdamas kur dingti, spaudžia kiton vietovėn. Rimta, save vertinanti, mergaitė yra labiau patraukli, negu lengvabūdės peteliškės.

Blogiausia lietuvaite yra geresnė už svetimtą. - Didžiausia problema tremtiniais: ką vesti? Lietuvaičių gana reta, o ir tos dailosi į svetimą daržą: ar neras, kartais kokio amerikoniško, angliško, belgiš-

ko dobilėlio! Ne viena jau tokiais keliais yra nuėjus. Jei žinotų skaitytojai, kas jų širdyje darosi, neklaustų ar jos laimingos. Kaip jos norėtų atsukti gyvenimo ratą atgal, bet deja, pervėlu. Dažnai žmogų pirmas išpuolis apgauna: pirmos dienos simpatija tampa gyvenimo nelaime. Tai tinka ir mūsų vyrams, kurie greitai susižavi kvepaluotom garbanom, dažytom lūpom ir pasineša gyvenimo avantiūron. Patirtis rodo, kad tremtinių vedybos su svetimtautėm niekam laimės neatneša. Labai retas yra įvykis, kad svetimtaučiai sutuoktiniai sugyventų: jie lieka vienas kitam svetimi visą gyvenimą. Be to, lietuvis vyras, patekęs svetimon šeimon yra žuvęs tautai: jo vaikai nebebus lietuviai. Žiūri tada tėvas į vaikus ir klausia: argi tai mano vaikai?

K a s d a r y t i ?

Lengva pasakyti: nevesk svetimtautės! Rask gi kad geras lietuvaitę, kai jų nėra!

1. Netiesa, kad nėra lietuvačių. Jų yra, kad ir ne tiek daug. O ir tos neišteka norėdamos, nes vyrai neveda.

2. Jei nėra lietuvačių artimaj aplinkoj, jų reikia pajieškoti kituose kraštuose (per laikraščius, laiškus, pažįstamus).

3. Jei pagaliau aplinkybės taip susidėjo, kad reikia vesti svetimtautę, būdek, kad ir ji, ir vaikai kalbėtų lietuviškai. Tokių gražių pavyzdžių yra ir Belgijoje: svetimtautės puikiai išmoko lietuviškai, ir vaikus auklėja lietuviškai. Lietuvio vyro garbė neleidžia, kad jo prakaitu užauginta šeima būtų nelietuviška.

---oo000oo---

G E R A I P A S I R O D E M

LAIŠKAS IŠ AUSTRALIJOS

L e o n a r d a s P u č i u s

Melbournas, 24.4.1950

Mielas Kapelione,

Noriu Jus dar kartą aplankyti nors per laišką iš tolimos Australijos ir padėkoti už malonų svečią "Gimtąją Šalį".

Siunčiu Tamstai nuoširdžiausius sveikinimus ir linkiu sėkmės Tamstos gyvenime ir darbe. Taip pat nuoširdžiausi linkėjimai serengiečiams, su kuriais kartu liejau prakaitą ir rijau kasyklų dulkes, ir kitiems Liežės apylinkės lietuviams.

Su įdomumu skaitydamas "Gimtąją Šalį" radau ir savo laišką joje atspausdintą. Mane, Lietuvos "baurą", ko gero norit padaryti laikraštininku? Bet tiek to, darykit kaip norit.

"Gimtoji Šalis" beveik pirma žinia iš Belgijos. Esu pasiuntęs keletą laiškų, bet atsakymo dar nesulaukiau, matyti visi lietuviai labai užsiėmę.

Pas mus irgi yra šiokių tokių naujienų: Melbourno tramai ir

"bosai" nuo vasario vidurio pradėjo streikuoti. Reikalauja pakelti užmokestį 1 svaru į savaitę, bet svarbiausia priežastis tai, kad unijos sekretorius raudonas. Bepigu jiems streikuoti, kai beveik visos kitos darbovietės dirba. Man tai ne bėda: iš darbo ir į darbą veža fabriko mašinos, į priemiesčius eina kas 15 minučių elektriniai traukiniai, į bažnyčią nueinu pėsčias, nors toloka, bet aš nesu iš lepiųjų.

Pamaldos būna kas sekmadienį. Nors dabar susisiekimas ne koks, bet bažnyčia visada pilna žmonių. Anot kapeliono - turim labai malonų kapelioną, kun. Pr. Vaserį - Melbourne bažnyčios lietuviams per mažos...

Australijoje buvo dideli potvyniai, kokių esą nebuvo prieš 30-tį metų. Laikraščiai rašė, kad daug prigėrė avių ir kralikų. Viename Melbourne priemiestyje net pradėjo semti gyvenamus namus.

D a r b o k i e k n o r i

Noriu aprašyti kaip man po trejeto mėnesių atrodo Australija. Paprastai pirmi išpūdžiai gali suklaidinti. Juk ir į Belgiją atvažiavus iš alkanos Vokietijos ir pamačius pilnas krautuves įvairių prekių, ne vienam atrodė, kad jis pateko į tikrąjį rojų. Bet kai toms prekėms nusipirkti reikėjo užsidirbti pinigų, pasigirdo kitokių balsų. Todėl kai kas gali pagalvoti: "tas pats ir Australijoje". Kaip teko skaityti "G. Š." p. gen. Grigaliūno-Glovackio laiškas ir Kolumbijos, girdi tekę senam žmogui sunkiai dirbti ir po to atleidę iš darbo. Australijoje taip nėra. Aš nesu girdėjęs, kad iš mūsų darbovietės ar iš kitur būtų atleidę darbininką, nes atleidus vieną sunku kitą į jo vietą gauti. Jei kartais ir sugadina kas kokią mašiną, viskas ir taip praeina. Su pūslėmis ant rankų nelabai reikia susipažinti. Aš atvažiavęs dar turėjau Belgijoje gautų pūslių liekanas, bet čia ir tos pranyko, o naujos užsidėti nežada.

Visur didelis darbininkų pareikalavimas. Kiekviena įmonė jieško darbininkų ir, be kasdienio uždarbio žada visokių priedų. Aš gaunu be viršvalandžių 9 svarus. Manau po kiek laiko dasikasti iki 10 sv. Galima gauti darbą ir uždirbti į savaitę 12-15 sv., bet gal sunkiau reikėtų dirbti. Aš, nors ir "lakamas" ant pinigų, nemanau taip dirbti kaip Belgijoje dirbau vienas už du, nes juk ir nesunkiai dirbant užtenka pragyvenimui ir šis tas lieka.

Socijalinis draudimas Belgijoje, rodos, buvo geresnis, bet tiksliai nežinau, todėl nenorėčiau žmonių klaidinti.

Viengungiams netaip sunku susirasti butą, bet su šeimomis jau kitas dalykas - labai sunku. Tenka užteiti pas vieną kitą viengungį: visi daugiausia turi po atskirą kambariuką. Jeigu moka vieną kitą šilingą daugiau, kambarys tikrai liuksusinis su foteliais, kilimais, kas Belgijoje buvo tik svajonė.

Žmonės palyginti geri. Mano šeimininkas anglas, bet tokių gerų žmonių kaip jis, retai temačiau. Man davė naudotis savo radijo, kai pasiūliau už elektrą sumokėti, griežtai atsisakė: mokėdamas už kambarį užmoku ir už elektrą. Jaučiuosi kaip savo šeimoje. Tame pačiame bute dar vienas lietuvis iš Belgijos turi kambarį, gan rimtas vyras. Mes taip gerai užsirekomendavom, kad kaimy-

nas iškraustė australą, norėdamas gauti lietuvi į savo kambarį. Girtuoklių ir triukšmadarių niekur nemėgsta - nebent restoranai, kol piniginė pilna.

Č i a g a l i m a p r a s i g y v e n t i

Oras ištisą savaitę labai gražus ir dar šiltas, nors jau saulė žemai ir rudens nuotaika: Europos medžiai be lapų - bet vietiniai medžiai, kaip per šv. Velykas teko matyti, buvo apsikrovę baltais žiedais. Prieš Velykas buvo daugiau lietaus, bet kiek aš pastebėjau čia kad ir lyja, bet ne taip kaip Lietuvoje kad būdavo ištisą savaitę be pertraukos, čia dieną kitą palyja ir vėl gražu.

Tiesa, šv. Velykoms turėjom 4 dienas, penktadienį ir pirmadienį apmokamą. Bendrai kas mėnuo būna 1-2 apmokamos šventės. Pavyzdžiui rytoj turėsim apmokamą dieną, kažkokią kariuomenės šventę.

Apskritai, bent man atrodo, kad Australija skystis negalima. Palyginus su kitais kraštais, aš manyčiau, kad čia geriausia. Manęs daugiau nebevilioja joks kitas kraštas, išskyrus Tėvynę Lietuvą. Čia nereikia gyslų taisyti, nei dulkių ryti, bet galima apsiengti, pavalgyti ir dar vieną kitą svarą juodai dienai atidėti nesunkiai dirbant. Čia nėra jokios sutarties, pilniausia laisvė, turėk pinigų ir sugebėjimų ir verskis kaip nori. Štai vieno žydo šeima atvažiavus prieš 8 mėnesius: vyras dirba fabrike, o žmona jau turi krautuvę.

Taigi aš nuoširdžiai linkiu lietuviams, ypač viengungiams - su šeimomis sunku - nesišvaistyti sunkiai uždirbtais pinigais, bet kaip galima taupyti ir palikti tos nelaimingos anglių kasyklos. Galimybė yra, reikia noro ir taupumo, po to tikrai niekas nesi-gailės.

Prieš baigdamas, noriu atsiprašyti, kad tiek daug prirašiau ir dar taip glaudžiai, bet aš norėjau kaip galima smulkiau aprašyti Australijos gyvenimą. Gal kas panorėtų važiuoti iš Belgijos, dabar šį tą žinos, nes parašiau viską be jokio pagražinimo.

Taigi ir baigiu. Jei nenusibodo skaityti, parašysiu ir vėl kada nors. Tad sudiev ir iki kito karto.

---.oo000oo.---

PASAULIO GALAS ?

V a n d e n i l i o s v i e d i n y s

(Pradžia 8 nr.)

Ligšiol buvo didelė problema, iš kur gauti tokią aukštą temperatūrą. Dabar tam nėra jokių sunkumų. Naujajam sviediniui greičiausiai bus imamas sunkusis vandenilis, tas pats, kuris sudaro taip vadinamą drūtvandenį. O gal bus vartojamas net dar sunkesnis vandenilis, vadinamas tritium. Jo nėra gamtoje, todėl reikėtų pagaminti. Dar būtų galima vartoti litijaus ir vandenilio mišinį, bet, atrodo, bus sunku išgauti šiam mišiniui reikiamą temperatūrą.

Toks sviedinys atpalaiduotų energiją 8 kartus didesnę negu ligšiolinis atominis sviedinys. O jei pavyktų pritaikinti vis didesnes vandenilio mases, visai galimas dalykas, kad ji pasiektų ir 1000 kartų didesnę pajėgumą. Žinoma, visas tokio vandenilio sviedinio pagaminimas turi savo sunkenybių, bet matyt, jos nėra nenugalimos, jei buvo nuspręsta imtis jos gamybos.

V a n d e n i l i o s v i e d i n i o v e i k i m a s

Sunku įsivaizduoti, kad toks sviedinys padarytų 1000 kartų daugiau žalos, kaip anoji Hirošimoje. Tačiau pilnai užteks, jei ji išgriautų 30 kartų tiek namų ir atims 30 kartų tiek žmonių gyvybių kiek išgriovė ir sunaikino Hirošimos sviedinys.

Didžiausią pavojų mato Einšteinas, pasaulinio garso mokslininkas, vandenilio sviedinio paliktame radijoaktingume, kurio reikia labiau bijoti, kaip paties sviedinio sprogdimo. Sprogęs vandenilio sviedinys gali paskleisti didelės sunkaus vandenilio (tritijsaus) mases, kurios, būdamos radijoaktyvios, kenktų visai gyvūnijai. Tas vandenilis, įsimaišęs į vandenį, nuvarytų į kapus kiekvieną, kuris tik tokį vandenį gertų. Nėra ko bijoti, kad tokiu būdu būtų užkrėstas visas vanduo žemės paviršiuje, - tam reikėtų kelių tūkstančių tokių sviedinių. Tačiau visai galimas dalykas, kad vienas ar keli vandenilio sviediniai taip išnaikintų visa kas gyva kurioje nors valstybėje ar pasaulio dalyje. Yra dar ir kitų pavojų. Sviedinys sprogdamas gali paskleisti į erdvę daug neutronų, kurie, susijungę su ore esančiu azotu, padarytų nuodais kvėpuojamą orą.

Kol kas, atrodo, dar nėra ko bijoti, kad visas žemės rutulys liktų be gyvybės. Niekam dar nepasisekė, ir tur būt nepasiseks išnaikinti visas bakterijas, visas kandis ar visas muses. Taip neišmirs nė žmonija, kol dar bus bent vienas vyras ir moteris.

Tik vienu verčia visa tai susirūpinti, būtent, mūsų civilizacijos likimu. Kai kam gali atrodyti pasakiška, jog žmonija vėl pradėtų savo kelią nuo akmens amžiaus. Bet tai visai galimas dalykas. Juk visa civilizacija remiasi tik, palyginti, nedaugelio žmonių gabumais ir darbu. Jei tie žmonės bus nuvaryti į kapus, jei visi jų darbo vaisiai bus išgriauti, bus galas ir visai civilizacijai. O ji mums naudinga ir reikalinga, nes ji savyje yra gera. Ir kiekvienas naujas išradimas yra savyje geras, tik dažnai žmogus jį blogam pritaiko. Ta pati ugnis, kaip ji tarnauja virimui, apšildymui, džiovinimui ir pan., taip ji gali tarnauti parako uždegimui, svetimos nuosavybės sunaikinimui ir pan. Tačiau mes negalime sakyti, kad ugnies nereikia. Reikia pakeisti žmogaus širdį: vietoje neapykantos uždegti meilę, vietoje pykčio įžiebtį pagarbą, vietoje palinkimo į blogą, gero troškimą. Tada viskas rastų savo vietą ir pasaulyje viespatautų darniausia harmonija. Tačiau ne žmogaus galioje visa tai padaryti. Bet jis gali daugiau ar mažiau prie to tikslo priartėti.

(Duomenys paimti iš "Tém. Chr." Nr.Nr. 299 ir 300).

---.oo000oo---

STALINO - MARSHALL'O PASIKALBEJIMAS
Iš gen. W. Bedell-Smith atsiminimų

V e r t é A. P.

V i s a s P o l i t b i u r a s b a n k i e t e

Prabangus Kotrynos Didžiosios Salionas tapo dekoracija pastutiniam veiksmui. Ten Stalinas surengė bankietą keturių delegacijų ir jų svarbiausių bendradarbių garbei. Pakviestieji amerikiečiai buvo: gen. Marshall'as, p. Ben Cohen'as tuometinis Valtybės Departamento patarėjas, ir aš. Pirmiausia susirinkome į didžiulį priėškambarį, kurio sienos buvo iškabinėtos raudonais audiniais. Ten jau buvo aukštieji rusų Užsienio Reikalų Ministerijos valdininkai, daugelis Sovietų Sąjungos maršalų ir visi Politbiuro nariai, išskyrus Staliną ir Molotovą, kurie tik tuomet pasirodė, kai buvo atvykę visi pakviestieji.

Nors jau buvau ištisus metus išbuvęs Maskvoje, tačiau tik dabar pirmą kartą pamačiau visus Politbiuro narius, vienoje salėje susirinkusius. Užsienio Reikalų Ministerijos valdininkai ir karininkai dėvėjo iškilmių uniformas ir daug pasižymėjimo ženklų. Bendrai imant, Politbiuro nariai turėjo tamsius paprastus kostiumus, tik Molotovas nešiojo seną partijos uniformą. Molotovas vilkėjo laivyno spalvos eilutę. Retai jis buvo matomas Užsienio Reikalų Ministerijos uniformoje. Abu perėjo salę, sveikindami kiekvieną pakviestųjų. Tadaėjo Stalinas į valgomąjį ir mes visi sekėme jį. Buvau girdėjęs apie pasakiškus Kremliaus bankietus su nesibaigiančiais vėdėkos ir šampano tostais. Tačiau šį kartą nebuvo visa taip prabangiai. Gavome gerą valgį, tačiau, palyginus, tai buvo kaip vidutinis bankietas Jungtinėse Valstybėse. Molotovas ir Stalinas sėdėjo veidu prieš vienas antrą stalo viduryje. Gen. Marshall'o vieta buvo Stalino dešinėje, o Bevino - kairėje. Ponas Bidault sėdėjo šalia Molotovo, ir aš domėdamasis pastebėjau, kad mano kaimynas buvo Ždanovas (dabar jau miręs). Prieš mane sėdėjo Voznesenskis, jauniausias Politbiuro narys, bet nuo tada be jokio paaiškinimo pašalintas.

Pastebėjau, kad Ždanovas nieko kito nevalgo, kaip tik lėkštę sriubos. Jam buvo įsakyta dieta, kaip jis pats sakėsi. Jis kalbėjo labai mažai, tačiau pasikeitėme su juo per vertėją keletų žodžių. Toliau tęsėme savo pasikalbėjimą prancūziškai. Voznesenskis stengėsi būti kuo malonesnis. Jis nuolat juokėsi ir vis kėlė savo stiklą, sutikęs kiekvieno svetimtaučio žvilgsnį.

Tik penki tostai buvo pakelti: pirmasis buvo pakeltas Stalino už prezidentą Trumaną ir gen. Marshall'ą; antrasis - Molotovo, konferencijos dalyvių garbei ir trys - kitų Vakarų pasaulio politikų, kurie vienu ar kitu būdu išreiškė savo nusivylimą, kad konferencijoje nebuvo atlikta rimto darbo, bet kad vistiek turį pasitikėjimo geresne ateitimi. Atmosfera buvo rimta ir tyli, bet ne nemaloni. Vaisės truko lygiai vieną valandą.

Stalinas mus vedė tada pusračio formos laiptais, dengtais mėlynu kilimu, į kino salę su mėlynomis kėdėmis ir tokiomis pat langų užuolaidomis. Kėdės buvo po dvi sustatytos prie mažo stalo

10

apdėto sigaretėmis, dėže šokolado ir šampanu. Mano "asmeninis svečias" buvo p. Mikojanas, mažas, bet protingas armėnas, kuris puikiai suprato tarptautinius dalykus ir tada buvo Politbiuro bei Užsienio Prekybos Ministerijos narys.

Buvo rodoma filma "Akmens gėlė". Stalinas ypač didžiavosi šia rusiška spalvota filma, kuri buvo vertinama ir Europoje. Turiau pripažinti, kad artistai ir pastatymas, paimtas iš Uralo srities liaudies pasakojimo, buvo geri, o spalvoti vaizdai - nepaprastai puikūs.

V a k a r i e č i a i n e g a l i l i k t i
n e a k t y v ū s

Apie vidurnaktį buvome vėl namuose; tai yra rekordas po priėmimo Kremliuje.

Vakaras galėjo būti malonus, jei nebūtume pergyvenę tokio didelio nusivylimo iš Rytiečių pusės. Daugelis pakviestųjų klausė save tuoj pat, ar tik ši Užsienio Reikalų Ministerijų konferencija nebus buvusi paskutinė. Viename dalyke visi buvome tos pačios nuomonės: ar Vokietija turi būti padalyta, arba ji turi suklupti po Sovietų Sąjungos ekonominiu ir politiniu užvaldymu. Vakariečiai turėjo nuo tada gerai suprasti tikrovę. Jie norėjo gražiai išvengti skilimo, bet dabar jie negali likti neveiklūs Vakarų Vokietijoje. Nedelsiant privalėjo iš tikro Vakarų Vokietiją sujungti su Vakarų Europos valstybėmis ekonominiais ir, ateityje, politiniais susitarimais.

Tuo tarpu Kremliuje turėjo skaitytis su faktu, kad Vakariečiai pagaliau suprato rusų kėslus ir tatau kliudė tuos tikslus diplomatiniais manevrais įvykdyti.

(Bus daugiau)

.-0-.

UŽ GELEŽINES UŽDANGOS

STALINO TIKYBOS PAMOKA

Vienoje Budapešto (Vengrijoje) pradžios mokykloj prieš perėitų metų Kalėdas mokytoja paragino vaikus uoliai mokytis, nes ateisią svečiai jų mokymosi patikrinti. Ir tikrai vieną dieną nė nepasibeldęs pro duris įsibrovė į klasę vyras, ilgu baltu drabužiu, žilais plaukais ir žila barzda su aureole ant galvos. Vaikai jį iš karto atpažino: Jėzus Kristus. Jo veidas buvo rūstus. Žingsniuodamas tarp klasės suolų, jis netarė nė žodžio. Pasižiūrėjęs vieno berniuko sąsiuvinį, metė jį ant suolo ir tškė vaikui ant ausį. Patikrinęs pro petį vienos mergytės sąsiuvinį, patampė mažylę už plaukų. Dar apdalinęs antausiais vaikus į kairę ir į dešinę, nė sudiev nepasakęs, jis triukšmingai iš klasės išėjo. Mokytoja, padarius pasipiktinusių veidą, paklausė vaikus:

- Kas buvo tas piktasis svečias?

- Jėzus Kristus, - atsakė keli mokinukai. Pokalbį pertraukė

švelnus pasibeldimas į klasės duris. Mokytojai pratarus: "Prašau", lengvai atsidarė klasės durys ir įžengė senyvas vyras, plačiai besišypsančiu veidu, tamsiais smilkinuose jau žilstančiais plaukais, tamsiais ūsais, plačia rusiška rubaška, išleista ant kelnų, kurios buvo sukimštos į aulinius batus. Pasisveikinęs su mokytoja, jis vaikščiojo nuo suolo prie suolo, glostė mokinukus ir kiekvienam davė po riešutą ir saldainį. Vaikų rašiniiais jis buvo patenkintas. Išeidamas vaikam maloniai nusišypsojo, padavė ranką mokytojai ir ant jos stalo paliko ryšulį.

- Kas čia buvo, vaikai? - juokdamas klausė mokytoja.

- Dėdulė Stalinas...

- Taip, vaikučiai. Tikrai tai buvo mūsų visų vaikučių tėvas draugas Stalinas, - patvirtino mokytoja.

- O katras svečias jum, vaikučiai, geresnis? Piktasis Jėzus ar malonasis Stalinas?

- Dėdulė Stalinas, - šaukė iš klasės.

- Gerai. Jei taip, pažiūrėkim, ką mums šventėm draugas Stalinas doveno. Ir mokytoja išvyniojo ryšulį, kuriame būta paveikslų.

- Žiūrėkit, jis paliko mums savo paveikslą! Ką jūs norėtumėt ant sienos turėti, seną kryžių su Jėzumi, ar draugą Staliną?

- Staliną, - šaukė vaikai, ir drauge su mokytoja nukabino kryžių ir jo vietoje pakabino raudonojo caro paveikslą...

Tokios naujosios Stalino tikybos pamokos kartojosi daugelyje "išlaisvintosios" Vengrijos mokyklų. Europos spauda jau nevengia jas aprašinėti kaip būdingą sovietinės bedievybės skleidimo ir Dievo niekinimo būdą.

---.oo000oo.---

SPAUDOS SKILTYSE

P A B A L T Ė S I Š D A V I M A S

Sveicary W-Zeitung Nr. 15 (1950) duoda ilgoką str. apie Pabaltę, kurio mintys čia atpasakojamos.- Red.

Tuo tarpu, kai Tolimuosiuose Rytuose rusiškasis bolševizmas žengia priekin, o anglo - saksų diplomatai su Kremlium jieško kompromisų, vakariniam Sovietų Sąjungos pasienyje vyksta metodiškas Pabaltės Tautų įjungimas į rusiškuosius plotus. Politbiuro siekiniais yra įjungti Estiją, Latviją ir Lietuvą į grynai rusišką teritoriją.

Jau nuo 17 šimtmečio šios trys Pabaltijos tautos priešinasi su pasiryžimu rusų veržimuisi. Dar Atlanto Chartoje šios trys tautos Roosevelt'o ir Churchill'io buvo išskirtos ir jų išlaisvinimas buvo viešai paskelbtas kaip vienas iš karo tikslų. Bet... po to seka Teheranas, Jalta ir Potsdamas. Vakarų sąjungininkai, labai lankstūs diplomatijoje, sąmoningai nutylėjo Pabaltės klausimą. Tuo norėdami nepažeisti nei paskelbto demokratiško laisvės principo, nei Stalinui daryti keblumo dėl tokių "smulkmenų". Taip ir buvo nutylėta. Nurnberge taip pat tyla. Tačiau Valstybės departa-

12

mentas, prieš svarbias J.A.V-bése latvių, estų, lietuvių tautines grupes negalėjo sau leisti likviduoti tų trijų valstybių diplomatinį atstovybių. Taip leidžiama pabaltiečių politikams tremtyje iškelti protestus JT. Bet tuo pačiu metu abejingai žiūrima, kaip tos trys Europos tautos "taikos" metu naikinamos. Per 6 kartus viso buvo išgabenta 320.000 įvairių profesijų žmonių. Be to, tuo pačiu laikotarpiu 160.000 politinių kalinių iš lietuviškų kalėjimų buvo išgabenta į rytus. Šiuo tarpu kiekvieną mėnesį suimtųjų skaičius siekia 3.000-3.800 žmonių.

Nežiūrint rusiško spaudimo ir vakarų abejingumo Pabaltės narsiosios tautos nepasiduoda sovietams. Nuo 1944 metų Estijoje "Geležinis Vilkas", Latvijoje "Plieninė Šluota", Lietuvoje "Miško broliai" kovoja prieš okupacines pajėgas. Šitos tautinės pasipriešinimo organizacijos dirba kartu ir pajėga jau 4 metai išlaikyti ryšį su ukrainiečių pasipriešinimo organizacijom. Partizanai visos tautos remiami ir slepiami. Tuo tik ir tegalima išaiškinti tą faktą, kad rusai, nežiūrint visų pastangų, dar nepajėgė sulikviduoti vidinio pasipriešinimo.

Laisvės kova estų, latvių ir lietuvių bus ir toliau tęsiama ir nusikalstamas Vakarų tylėjimas, nieko negalės pakeisti. Bet kokiais sąjungininkais Vakarai galės pasitikėti tuo atveju, jei laisvės trokštančios pajėgos už geležinės uždangos bus palaužtos ir sovietų kariuomenė vykdys savo žygį per Elbę?

(Stf. M-é)

---.oo000oo---

= " = " = " = " = " = " = " = " = " = " = " = " = " = " = " = " =

- A m e r i k a s k o l i n g a L i e t u v a i . -
JAV Teisingumo Ministeris Mac Grath pareiškė:

"Lietuvių tauta atnešė Amerikon daugiau negu gudrių sumanymų daugiau negu pramonę, daugiau negu žemės derlių, daugiau negu savo garbingą praeitį. Ji atnešė čia namų meilę ir pagarbą Dievui. Kur tik lietuviško kraujo atsirado mūsų šalyje, ten, šioms ypatybėms pasireiškus, mūsų piliečiai sustiprėjo. Ir tai yra gerai, nes šiandien Amerika susitinka akis į akį su keistu reiškiniu, kuris nori patikrinti kraštutinę jos gyventojų charakterio ribą.

Atsimindami, ką Lietuva yra davusi pasauliui savo ilgoje istorijoje ir ką Lietuvos vyrai ir moterys yra davę Amerikai, mes pripažįstame savo dvasinę ir kultūrinę skolą tai didžiai tautai šioje metinėje šventėje".

- M o t i n o s m e i l é . - Kartą pas Šv. Vincentą Paulietį viena motina atvedė savo vaiką, kad šventasis jį pasilikytų patarnauti raštinėje. Šv. Vincentas apklausinėjo ir pamatė, kad vaikas tam darbui netinkamas. Motina bando ir šiaip ir taip įtikinti, kad tinkamas, kad viską sugebės padaryti. Šventasis vis ne. Netekus kantrybės čiupo nuo stalo vazoną ir vožė šventajam į galvą. Vincentas, šluostydamas bėgantį kraują, tarė savo sekretorei:

- Nuostabu, kaip toli siekia motinos meilė.

PAS MUS

E m i g r a c i j a į K a n a d a . - Kasmet keli ar keliolika Belgijos lietuvių išvyksta Kanados link. Šiuo metu tvarkančių ar laukiančių dokumentų yra nemažas būrys.

Po VLIK'o pirmininko ir mūsų bendruomenės Centro Valdybos atsišaukimų Kanados lietuvių spaudai ir organizacijoms, tikimasi, kad emigracija Kanadon pagyvės.

Kiekvienas, norįs Kanadon emigruoti, be pinigų už kelionę, turi būti tikras dėl sveikatos. Nereikia gailėtis tų pinigų, kurie jau iš mūsų atlyginimų yra išskaityti - reikia pasidaryti plaučių nuotraukas, susitvarkyti dantis ir šiaip pasiduoti rimto gydytojo kontrolei. Ir visai nieko nesijaučiant gydytojas suranda.

Kai iš Kanados paprašoma žinių emigracijai, reikia jas suteikti pilnai: gimimo data ir vieta, tėvo vardas, motinos vardas ir mergautinė pavardė; ką esi dirbęs Lietuvoj, kada peržengei sieną, ką dirbai irkur gyvenai Vokietijoje, kada išvykai Belgijon, kur dabar gyveni ir ką dirbi. Jei į ūkį, pažymėti kad moki žemės ūkio darbus. Vedusiems tokias pat žinias apie žmoną, o vaikų tik gimimo datas ir vietas. (Stp. P.)

G e r o s ž i n i o s i š k u o p ų . - Iš grįžusių Vokietijon vyrų yra gauta keletas laiškų. Visi tarnauja pas amerikiečius lietuviškuos daliniuos ir gauna: maistą, drabužius, butą, kurą, aptarnavimą, apskalbimą, 30 pokelių amer. cigarėčių mėnesiui, 30 gabalų šokolado ir nemažiau 180 vokiškų markių.

Šiuo metu atvykstantieji nebesiunčiami į vokiškąsias pabėgėlių stovyklas, bet priimami tiesiog į lietuvių kuopas kaip kandinatai (be atlyginimo, tik už valgį ir butą), o atsiradus laisvų vietų pervedami į kuopų etatus. Šiuo metu yra pasunkėjęs DP teisių ir kitų formalumų sutvarkymas. Laukiama tuo reikalu palengvėjimo, tačiau ir dabar kas nesibaido formalumų, patenka į kuopas.

Kaip taisyklė vedusieji į kuopas nepriimami, bet Lietuvos kariuomenės puskarininkiams, šoferiams, mechanikams ir kitokiems specialistams daromos išimtys.

Tvarkantis reikia kantrybės ir klausyti vadovybės patarimų, o priimtam pasiduoti drausmei. Kas to nesupranta, atsiduria vokiečių malonėje.

Smulkesnių informacijų teirautis pas Stepą Paulauską Tilleure.
Stp. P.

M o t i n o s D i e n a L i é ž e . - Lietuvės Motinos pagerbti suplaukė apie 100 tautiečių. Buvo atvykusių net iš Lier'o (Linkevičiūtė), iš Limburgo (Renkevičiai). 12 val. buvo atlaikytos pamaldos motinų intencija, giedant gegužės mėn. giesmes. Pamokslą pasakė Kun. Dr. Pr. Gaida. - Po pamaldų "Concordia" salėj įvyko motinų pagerbimo aktas, kurį pradėjo Liége apyl. LBB pirmininkas Pr. Sekmokas, kviesdamas sugiedoti "Lietuviais esame mes gimę". P-lė Stefa Mironaitė, IRO atstovė, pasveikinusi susirinkusius IRO direkt. vardu, kalbėjo apie lietuvių motiną kaip auklėtoją. Meninę dalį pradėjo mažieji, pasveikindami savo motinas ir įteik-

dami joms gėlių. Pirmoji gėlių puokštė buvo įteikta Motinai-Eklezijai (Bažnyčiai) per Kun. kapeliono Pr. Gaidos rankas. Scenos vaizdelyje "Motinos kapas", kurį sukūrė ir surežisavo p. Sadauskas su sesele Agniete O.S.B., buvo pagerbtos mirusios motinos. Su smagiais lietuviškais garsais pasirodė serengiškiai lietuviai: B. Pakalenka, A. Draugelis ir Zimkevičius (akordeonas, smuikas, gitara). Kadangi tai buvo pirmas jų pasirodymas, publika negailėjo katučių. Įspūdingai padeklamavo "Našlaičio skundą" K. Maciejauskas, tyliai niūniuojant vyrų kvartetui dainą "Aš atsimenu namelį". Daug gyvumo sukėlė tautinių šokėjų grupė, pašokusi keletą naujai išmoktų šokių (Jieva, Irma, Rūta Jonutytės, Pauliukonytė; Maciejauskas, Pauliukonis, Grenda, Žolpys). Vyrų kvartetas pasirodė paskutinį kartą, nes Gegeckas išplaukia Kanadon, o Sadauskas Argentinon. Dulkę su Kumpiu, kurie sudainavo duetą, irgi ruošiasi per marias. Pabaigai p. Kumpis padainavo solo, o p. B. Pakalenka akordeonu pagrojo Žygio maršą. Minėjimas buvo baigtas Tautos Himnu.

R i n k l i a v a l a b d a r y b e i . - Motinos dienos proga Tilleur dievnamy buvo padaryta rinkliava. Surinkta B. fr. 586,40 Be to, motinos surinko šv. Mišių stipendijai 190 fr. ir įteikė kun. Gaidai, kuris tuos pinigus paskyrė labdarybei. Šios sumos perduotos Liet. Bendruomenės Centrai ir bus panaudotos Sibiro lietuviams šelpti.

R i n k l i a v a T a u t o s F o n d u i . - LBB Centre gauti dar penki aukų lapai: 1. Sekmokas Pr. (Prayon-Trooz) - 270 fr., 2. Venskevičius Vyt. (Glain) - 100 fr., 3. Strička (Winterslag) - 80 fr., 4. Dabulskis B. (Pommeroel) - 300 fr. 5. Budrevičius Vyt. (Quaregnon) - 305 fr. Dar laukiama paskutinių negražintų aukų lapų. Surinkta suma VLIK'o nutarimu iš Belgijos persiunčiama Dr. S. Bačkiui, Lietuvos atstovui Paryžiuje.

P a s i t r a u k ė I R O D i r e k t o r i u s . - Ilgametis IRO Direktorius Belgijai p. Herment pasitraukė iš pareigų ir grįžo senojon savo vieton Užsienio reik. ministerijoj. Jo pareigas IRO perėmė buvęs jo padėjėjas.

N a u j a B r i u s e l i o a p y l . LBB Valdyba. - Briuselyje, 2 ave. du Chant d'Oiseau įvyko Briuselio apylinkės lietuvių susirinkimas. Po pamaldų, kurias atlaikė kun. Danauskas Briuselio apylinkės nariai, susirinkę vienuolyno pasikalbėjimų kambarį, aptarė svarbesnius reikalus. P. pirmininkas J. Paužuolis davė pranešimą iš pereinamųjų metų veiklos. Pasirodė, kad ir nedidelė ir labai išblaškyta apylinkė, bet pajėgė 1948 metais suruošti keletą minėjimų ir susirinkimų. Pirmininkui teko referuoti ir finansinę apylinkės būklę - kasininkas susirinkime nedalyvavo.

Po to sekė naujos valdybos rinkimai. Kadangi susirinkime nedalyvavo 9 nariai (tai jau labai gausus dalyvavimas Briuselio apylinkėje!), susirinkimas nutarė rinkti 3 narius į valdybą ir revizijos komisijos pareigas pavesti tai pačiai valdybai.

16

I naująją valdybą išrinkti: p. Paužuolis - pirmininkas, p. O. Mironaitė - kasininkas ir p. Mataitis - vice-pirmininkas.

Knyginkui, p. Leščianskui, šiuo metu esant Alsebergo sanatorijoje, knygynėlių tvarkyti pavesta laikraščių platintojai p. Špiliauskienei. Aptarus dar kai kuriuos einamuosius reikalus, susirinkimas buvo baigtas Tautos Himnu.

L i e t u v i a i f l a m y š v e n t é j . - Limburgas. Jau seniai buvo rašyta "Gimtojo Šalyj" apie Limburge gyvenančius lietuvius; o tačiau jie vis dar juda ne tik kasykloje, bet ir bendrame lietuvių gyvenime. Tiesa, su žymiai susilpnėjusiomis jėgomis juda mūsų bendruomeninis gyvenimas, nes jau tik trečdalis to, kas buvo pernai šiuo laiku, bepaliko. Su pavasario pasirodymu ir mes pasirodėme viešumon. Štai gegužės 1-ą dalyvavome Zutandal - Marijos šventovėje, katalikų darbininkų surengtoje šventėje. Dalyvavome su savo vėliava tiek iškilmingose šv. Mišiose, kurias laikė J. E. vysk. Sloskans, tiek tolimesniame parengime - parapijos salėje, kur, tarp kita ko buvo pagerbtas garbingas mūsų tikėjimo kankinys J.E. vysk. Sloskans. Lietuvių vardu Ekscelencija buvo pasveikintas T. Ambrozijaus.

P a m i n k l a s a . a . B a r č i a u s k u i . - Nepamiršta né mirusiųjų. Genk'o kapinėse yra palaidoti trys lietuviai. Vienam iš jų - būtent Ričardui Barčiauskui, p. R. Trampo inicijatyva, buvo pastatytas paminklas su lietuvišku ir flamišku įrašu. Šventinimo metu buvo susirinkę daugelis tautiečių. Po T. Ambrozijaus pamokslo buvo pasimelsta prie kiekvieno lietuvių kapo.

R a d i j o k l a u s y t o j a m s . - Gegužės 20 d. 16 val. Luksemburgo radijas 1293mtr. duos informacijų apie senelių tremtinių įkurdinimą. Organizuoja Tévas Pire, domininkonas. Vatikano radijas duoda lietuvišką programą: sekmd. 15val. banga 19,87; 25,55; 31,10; 39l. Pirmad., trečiad., šeštad. 20 val. 41,22 48,47; 50,26; 20l Vid. Europos laiku.

B i č i u l i a i a t s i l i e p i a . - Ignas Cipkūnas ir Juozas Pargauskas jau Kanadoj. Abu labai patenkinti ištrūkę iš požemio karalystės. Dabar jie stengiasi surasti garantijų ir kitiems, likusiems požemiuose. - Juozas Makūnas įsikūrė Australijoje ir dirba prie gelžkelių. Prasosių G.Š., žada aprašyti savo išpūdžius. Jo adresas: 56 Gang Wallal, mas Charleville, West Line (50l,5 mil.) Queensland, Australia.

N e s u s i t e p k i t ! - Kai kurie tautiečiai, patirdami skriaudų anglių kasyklose, įstojo nariais į raudonųjų sindikatą. Tai nėra patrijotinis žingsnis, ypač dabar, kai emigracijos klausimas, kad ir pamažėl, juda. Nesutepkit savo ateities!

Kas turėtų 1948 m. "G.Š." 20 nr. ir nerenka komplektų, prašomas atsiųsti administracijai.

K i e k l i e t u v i y B e l g i j o j ? - Dr. S. Bačkio surinktom žiniom Belgijoje yra 835 lietuviai .

NAUJAUSI SUYKIAI

17

ISSISKIRSTE BELGIJOS PARLAMENTAS. - NAUJI RINKIMAI - BIRŽELIO 4 D. VOKIETIJA TURĖS SAVO KARIUOMENĘ? - KARŠTASIS KARAS AZIJOJ.

V é l b a l s u o s . - Belgijoje karaliaus Leopoldo III grįžimo klausimas pasirodė tiek sudėtingas, kad nežiūrint tautos atsiklausimo ir palankaus jos pasisakymo, nerandama visus patenkinančio susitarimo. Partijų vadai tarėsi dienas ir naktis ir negalėjo rasti jokio susitarimo. Socijalistai laikosi nepaprastai kietai ir nesiliauja grąsinę kelti streikus. Leopoldas III, matydamas kairiųjų grupių atkaklumą, prabilo į tautą per radiją. Jo kalba buvo įregistruota Pregny (Šveicarijoje) ir lėktuvu atgabenta Briuselin, per kurio radijofoną belgai išgirdo seniai begirdėtą karaliaus balsą. Savo kalboje karalius pasiūlė tokį planą: jis pats grįžta į Belgiją, užima sostą, sudaro vyriausybę arba patvirtina senąją ir laikinai karaliaus pareigas perduoda savo sūnui Boduenui (19 m. amž.); vėliau, kai ras galima ir kai būklė nurims, perims ir grįš prie karaliaus pareigų, jei turės parlamento daugumos pritarimą. Šis karaliaus pasiūlymas buvo sutiktas visame krašte gana palankiai ir partijų vadovai ėmė tartis iš naujo. Van Zeeland'as, krikšč. socijalų atstovas, per ištisas šešias savaites vadovavo įtemptoms partijų deryboms ir jau buvo prieita susitarimas. Buvo netgi paskelbta, kad tuojau būsianti sudaryta vyriausybė. Įvyko betgi kitaip: paskutinėj minutėj liberalų partijos vadai pareiškė nepasitikėjimą Van Zeeland'ui, ir šis sutiko užleisti vietą kitam savo partijos bičiuliui. Liberalai ir tuo dar nepasitenkino: pareikalavo atnaujinti nutrūkusias derybas su socijalistais, kurie nieku būdu nesutinka, kad karalius, perdavęs valdžią sūnui, pasilikytų Belgijoje. Krikščionys socijalai su tuo negalėjo sutikti, ir taip partijų susitarimas iširo, o Regentas paskelbė paleidžiąs parlamentą ir skiria naujus rinkimus birželio 4 d. Jei nauji rinkimai duos atstovų daugumą krikšč. socijalsams, karaliaus problema bus greit išspręsta, jei ne, kol kas nematyti kaip išsispręs tasai visą kraštą kankinąs reikalas.

B u s o r g a n i z u o j a m a v o k i e č i ų k a r i u o m e n ė ? - Jau kuris laikas Churchill'is kelia mintį organizuoti vokiečių kariuomenę. Vakarai jaučia augantį Rytų pavojų ir skuba apsiginkluoti, kad pavojaus atveju atlaikytų spaudimą. Su gynybos organizavimu iškyla vokiečių klausimas. Visi pripažįsta, kad vokiečių dalyvavimas Europos gynyboje yra būtinas, ypač amerikiečiai yra linkę tuoj pat duoti ginklus vokiečiams. Jie spaudžia prancūzus su anglais, kad ir jie sutiktų veikti ta linkme. Hitlerio pavojus yra jau praeities dalykas, o dabar reikia organizuoti prieš Staliną. Tuo reikalu Londone įvyko JAV-D. Britanijos ir Prancūzijos užs. reikalų ministerių konferencija, kurios tikslas ir buvo rasti bendrą liniją. Vokiečių apginklavimui ypač yra priešingi prancūzai, kurie iš seno bijo vokiško ginklo, nes nekartą yra nuo jo nukentėję. Turėti savo pašonėje ginkluotą Vokietiją prancūzams, kariškai nepajėgiems, yra nuolatinis pavojus. Amerikiečiai gerai supranta prancūzų baimę ir jieško būdų laimėti jų pritarimą pažadais apginkluoti Prancūziją. Šitie pažadai ateina labai laiku, nes Indokinijoje (prancūzų kolonija)

Kas nori įsigyti gerų drabužių, kreipkitės į lietuvišką J. Mataičio siuvelyklą Briusely: 191, rue du Trone, Ixelles. Didelis medžiagų pasirinkimas: angliškų, vietinių ir gatavų drabužių. Darbas garantuotas. Galite pasitikėti mano 27 metų praktika.

Lisez...

LA LIBRE BELGIQUE

le Grand Journal Catholique indépendant

12, rue Montagne aux Herbes Potagères

Tél. : 17.21.80

Bruxelles I

GIMTOJI SALIS, dvisavaitinis lietuviu laikrastis Belgijoj.

Prenumeratos kaina — 36 fr. trims mėn. Atskiras nr. — 6 fr.

Leidžia « SEJOS » Draugija.

Imprimeur gérant V. BANEVICIUS

66, Paire du Horloz, Tilleur-lez-Liège.
